

psience
koos loodud väärtus

Õpingute katkestamise põhjused Tallinna Tehnikaülikoolis

Uuringuraport

Tellijä: Tallinna Tehnikaülikool
Teostaja: Psience OÜ

Detsember 2012

Õpingute katkestamise põhjuste analüüs Tallinna Tehnikaülikoolis

Teostaja üldandmed:

Pscience OÜ
Registrikood 11502414
P. Süda tn 1, Tallinn
E-post: psience@psience.ee

Vastutav projektijuht:

Kärolin Šults
Tallinna Tehnikaülikool, õppeosakond
Tel: +372 52 94 447
E-post: karolin.sults@ttu.ee

Uuringu läbiviija:

Eva-Maria Kangro
Pscience OÜ, *partner*
Tel: +372 5850 1310
E-post: evamaria@psience.ee

SISUKORD

1. Uuringu eesmärgid	4
2. Meetod	4
2.1. Läbiviimine ja osalejad	4
3. Tulemused	7
3.1. Õpingute katkestamise põhjused	7
3.1.1. Õpingute katkestamise põhjuste jagunemine teaduskondade/kolledžite kaupa	8
3.1.2. Õpingute katkestamise põhjuste tagamaad	14
3.2. Rahulolu	18
3.2.1. Õpingute rahulolu teaduskondade lõikes	19
3.3. Plaanid seoses õpingute jätkamisega TTÜs	21
Lühikokkuvõte	22

1. UURINGU EESMÄRGID

Uuringu peamiseks eesmärgiks oli selgitada **õpingute katkestamise põhjuseid** ja saada nende tagamaadest selgem pilt.

Teiseks soovisime teada, kuidas ja millega oldi **ülikoolis rahul** ning millised **rahulolematusega seotud tegurid** ilmsiks tulid.

Kolmandaks eesmärgiks oli uurida välja, millised on endiste üliõpilaste **plaanid edasiõppimise osas**.

2. MEETOD

Tegemist oli nii kvantitatiivset kui kvalitatiivset analüüsi hõlmava uuringuga. Seega toome lisaks statistilisele informatsioonile välja ka vastajate kirjeldustel põhineva detailsema analüüsi.

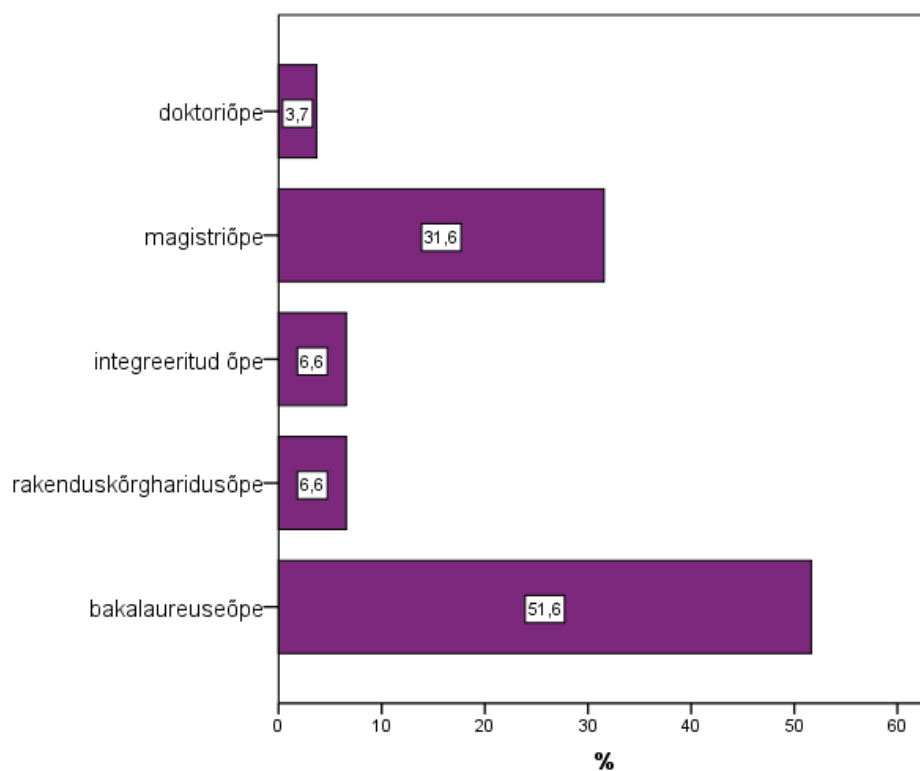
2.1 Läbiviimine ja osalejad

Viisime uuringu läbi veebipõhise anonüümse küsitlusena novembris 2012, saates küsimustikulingid nii 2010.-2012. aastal eksmatrikuleeritutele. Küsimustik koosnes kolmest blokist:

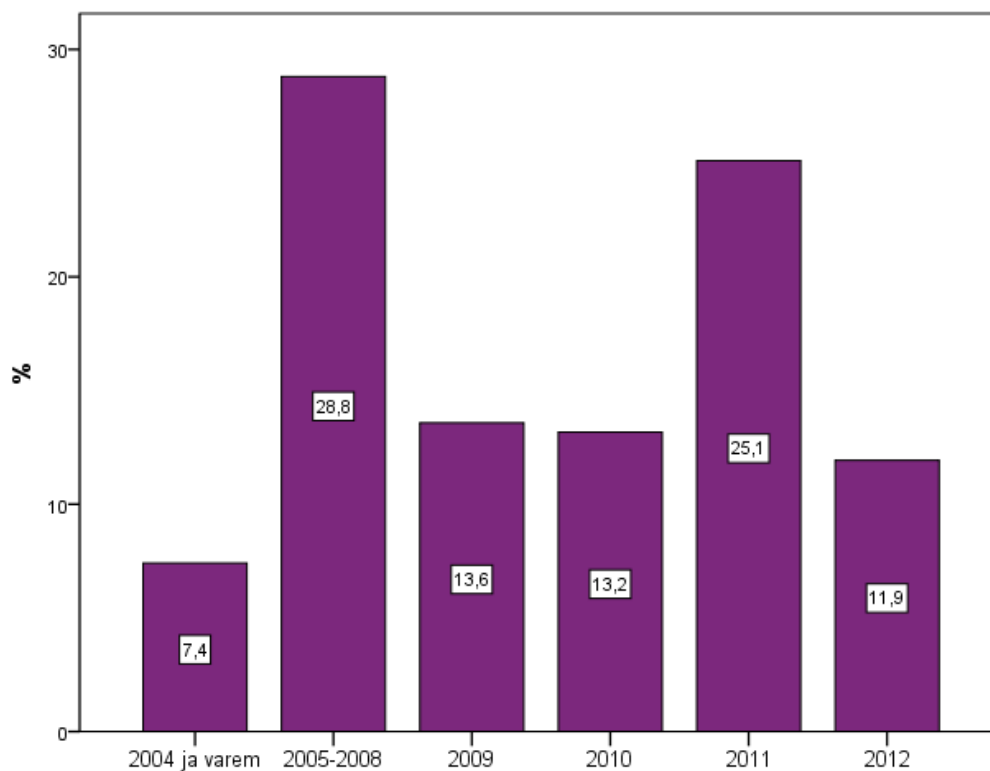
1. Katkestamise põhjused ja soosivad-takistavad tegurid
2. Rahulolu ülikooli ja õpingutega ning edasiõppimise plaanid
3. Andmed vastaja kohta.

Korrektseid, analüüsiks kasutatavaid täidetud küsimustikke laekus ühtekokku 244 vastajalt. Neist 124 olid naised ja 120 mehed; 209-l emakeeleks eesti keel ja 34-l vene keel. Üks vastaja märkis emakeeleks „muu“. Vastajate keskmine vanus oli 28 aastat ($SD = 7,78$).

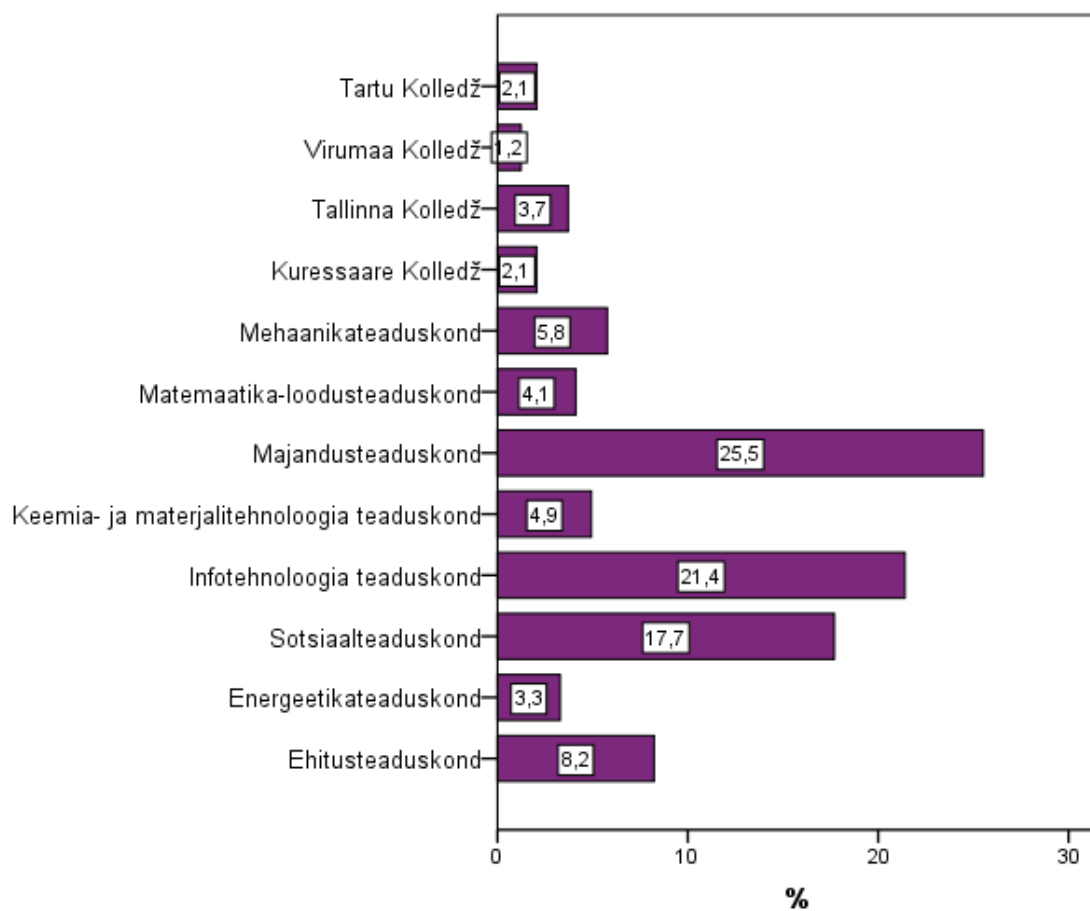
Järgmistel joonistel on toodud vastajate jagunemine õppetaseti, sisseastumisaastate ja teaduskondades/kolledžite lõikes.

Joonis 1. Vastajate jagunemine õppetasemeti.

Joonis 2. Vastajate jagunemine sisseastumisaasta järgi.

Joonis 3. Vastajate jagunemine teaduskondade/kolledžite lõikes.

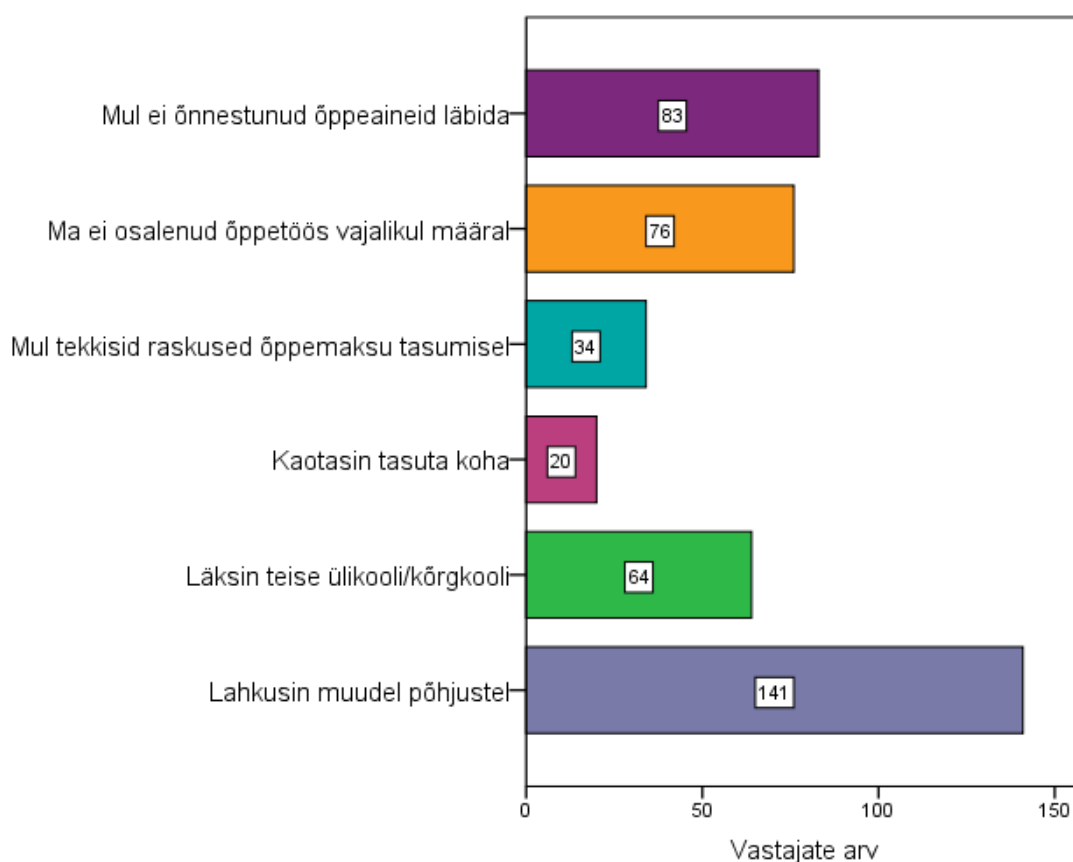
3. TULEMUSED

3.1 Õpingute katkestamise põhjused

Õpingute katkestamise kohta küsimisel võtsime aluseks enim levinud põhjused, mida eksmatrikuleeritud üliõpilased varasemate uuringute käigus välja on toonud:

- raskused õppeainete läbimisel
- õppetöös mitteosalemine
- raskused õppemaksu tasumisel
- riigieelarvelise koha kaotamine
- suundumine teise õppeasutusse
- muud põhjused

Suutmatust õppeaineid läbida tõi välja 33,9% vastanutest ja puudulikku osalemist õppetöös 31%. Õppemaksu tasumisega seotud raskustele viitas 13,9% katkestanutest, riigieelarvelise koha kaotamise märkis ära 8,2% vastanutest. 21,6% otsustas valida haridustee jätkamiseks teise ülikooli/kõrgkooli ning suur osa katkestanutest (57,6%) leidis, et lahkumise taga on midagi muud.

Joonis 4. Õpingute katkestamise põhjused.

„Muudel põhjustel“ lahkumise põhjuste esikolmiku moodustasid:

1. **Lõputöö/magistritöö/doktoritöö kirjutamisega seotud probleemid** (pikalt venima jäämine, juhendaja puudumine) (24)
2. **Suur töökoormus**, sh pingeline töö, pereelu ja kooli kombineerimine (23)
3. **Eriala sobimatus** (21)

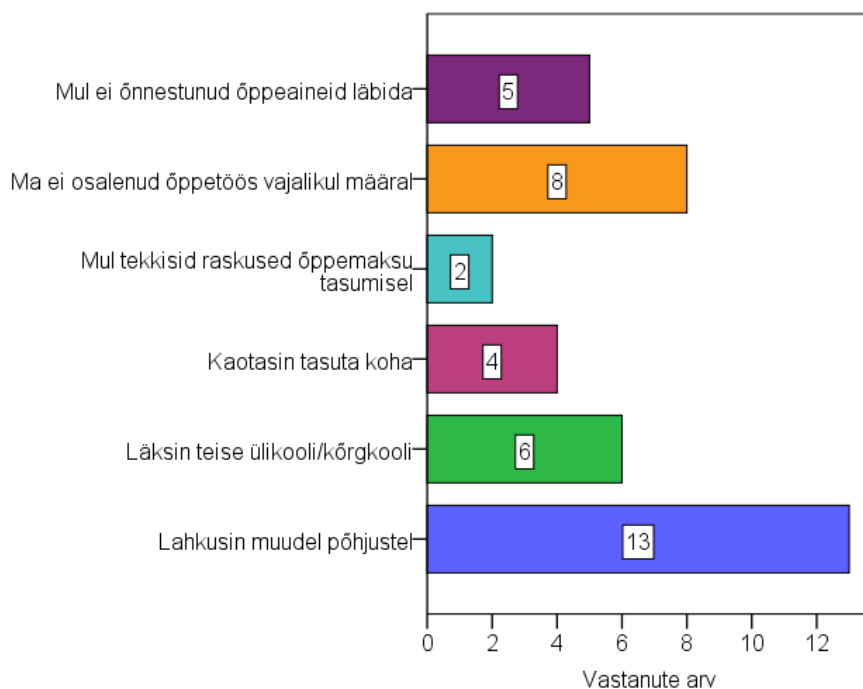
Teiste põhjustena toodi välja:

- Asjaajamisega seotud probleemid (avalduste esitamise, teavitamise, nõu saamisega seotud probleemid) (9)
- Ajaliselt keeruline õppetöö korraldus (6)
- Jäigad õppetöö nõuded (2)
- Rahulolematus õppetöö kvaliteediga (7)
- Lapsehoolduspuhkusele jäämine (5)
- Tervis (4)

TTÜ poolt sõnastatud ametliku eksmatrikuleerimise põhjusena märgiti enim ära omal soovil lahkumist (59,8%), teiseks toodi välja õpingutest mitteosavõtt (18%) ja kolmandaks edasijõudmatus (12,7%).

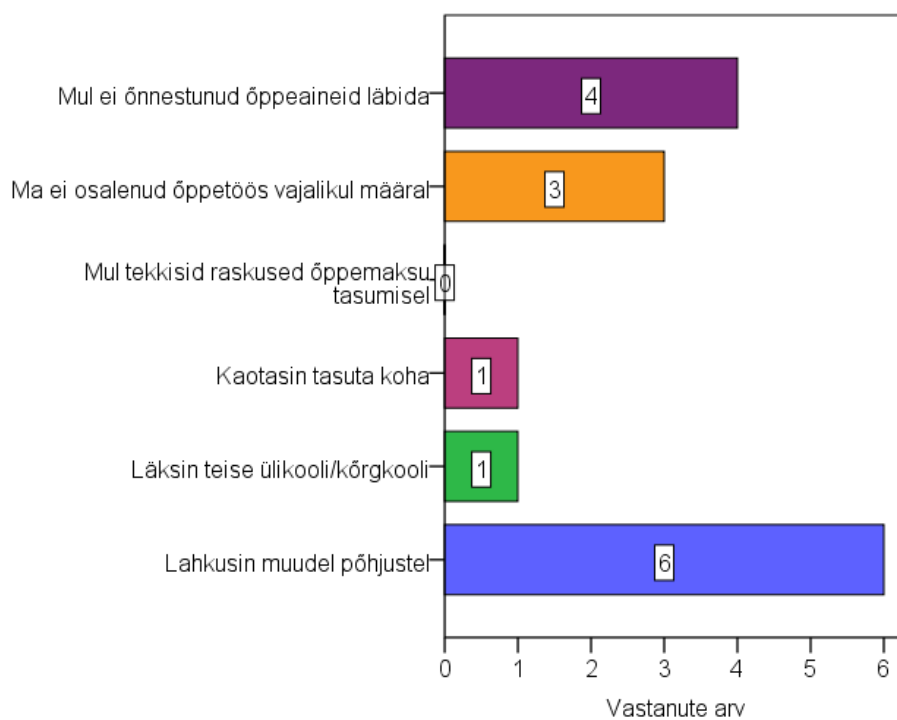
3.1.1 Õpingute katkestamise põhjuste jagunemine teaduskondade/kolledžite kaupa

3.1.1.1 Ehitusteaduskond

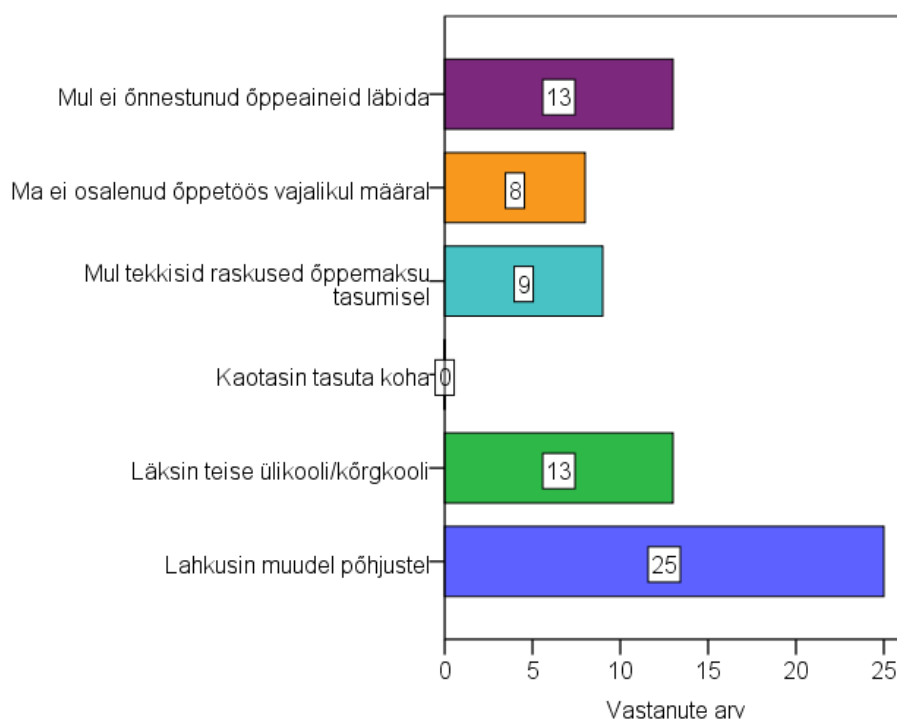
Joonis 5. Õpingute katkestamise põhjused Ehitusteaduskonnas.

3.1.1.2 Energeetikateaduskond

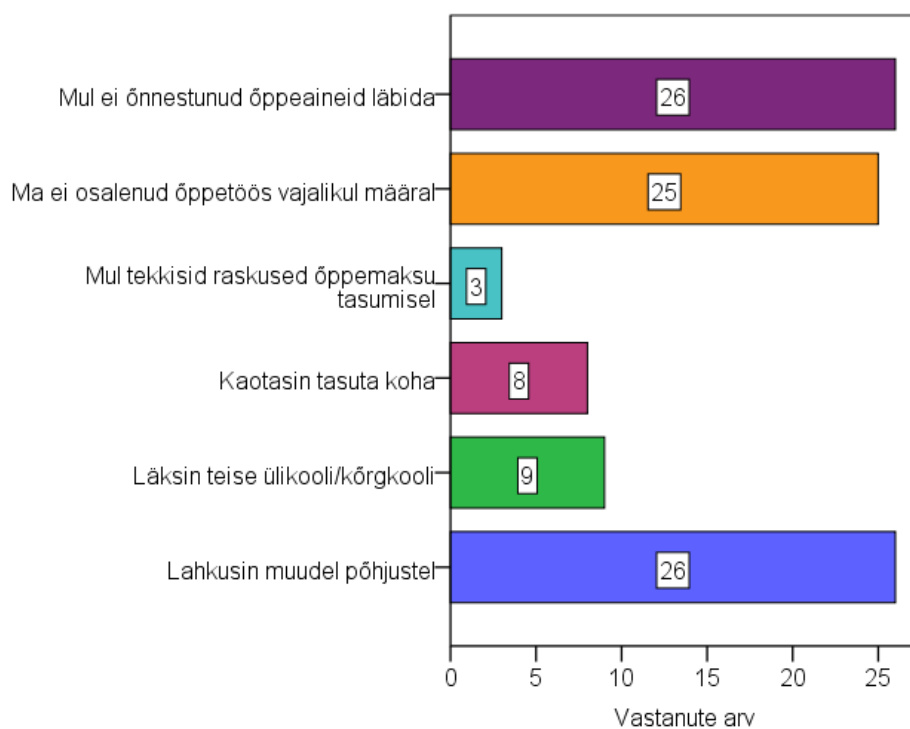
Joonis 6. Õpingute katkestamise põhjused Energeetikateaduskonnas.

3.1.1.3 Sotsiaalteaduskond

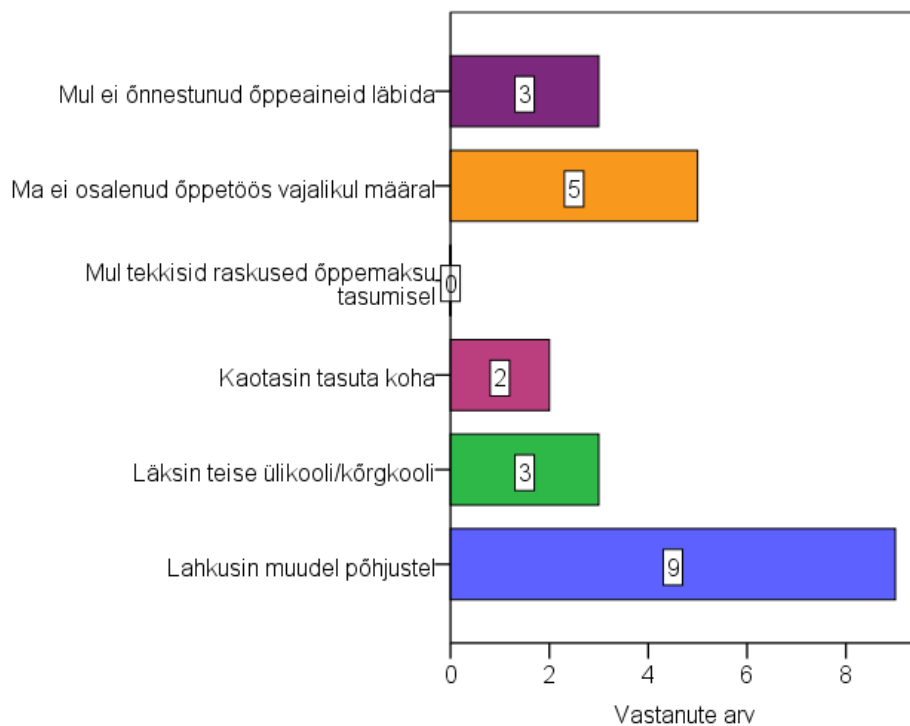
Joonis 7. Õpingute katkestamise põhjused Sotsiaalteaduskonnas.

3.1.1.3 Infotehnoloogia teaduskond

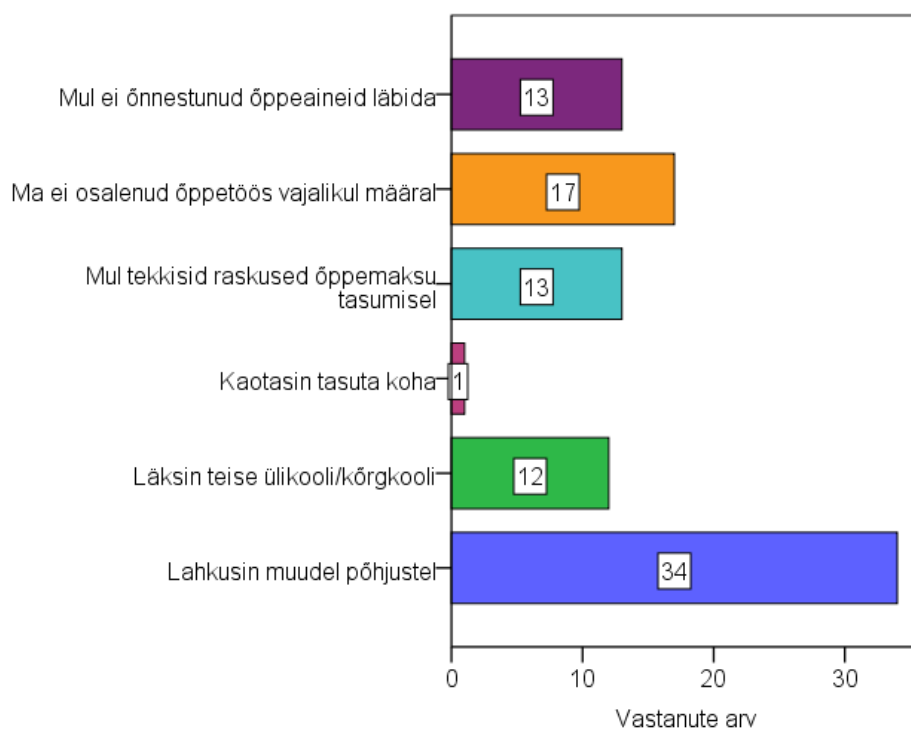
Joonis 8. Õpingute katkestamise põhjused Infotehnoloogia teaduskonnas.

3.1.1.4 Keemia- ja materjalitehnoloogia teaduskond

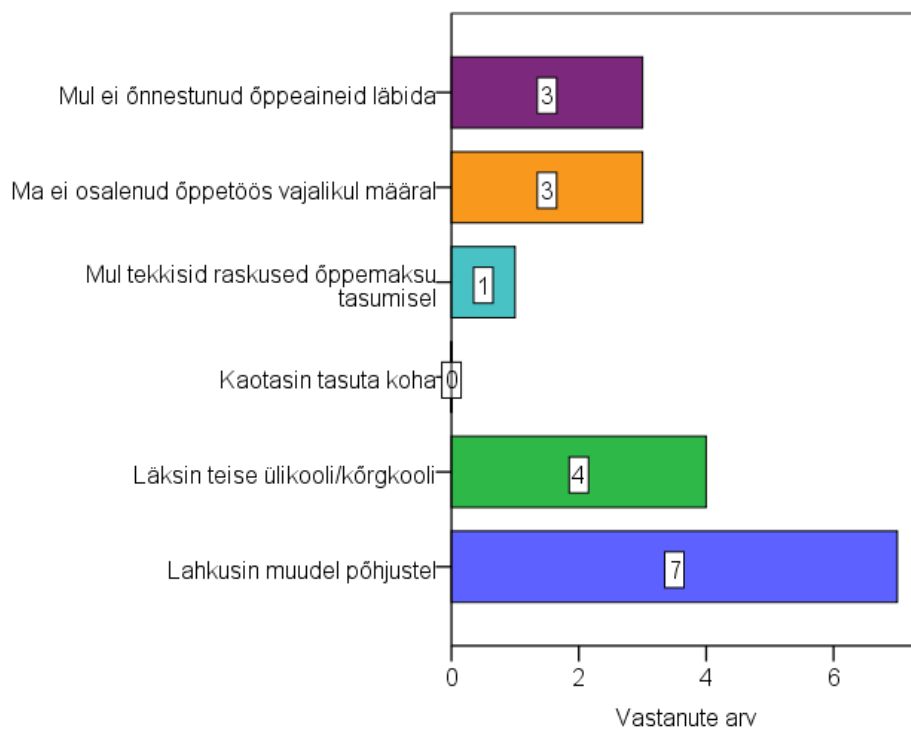
Joonis 9. Õpingute katkestamise põhjused Keemia- ja materjalitehnoloogia teaduskonnas.

3.1.1.5 Majandusteaduskond

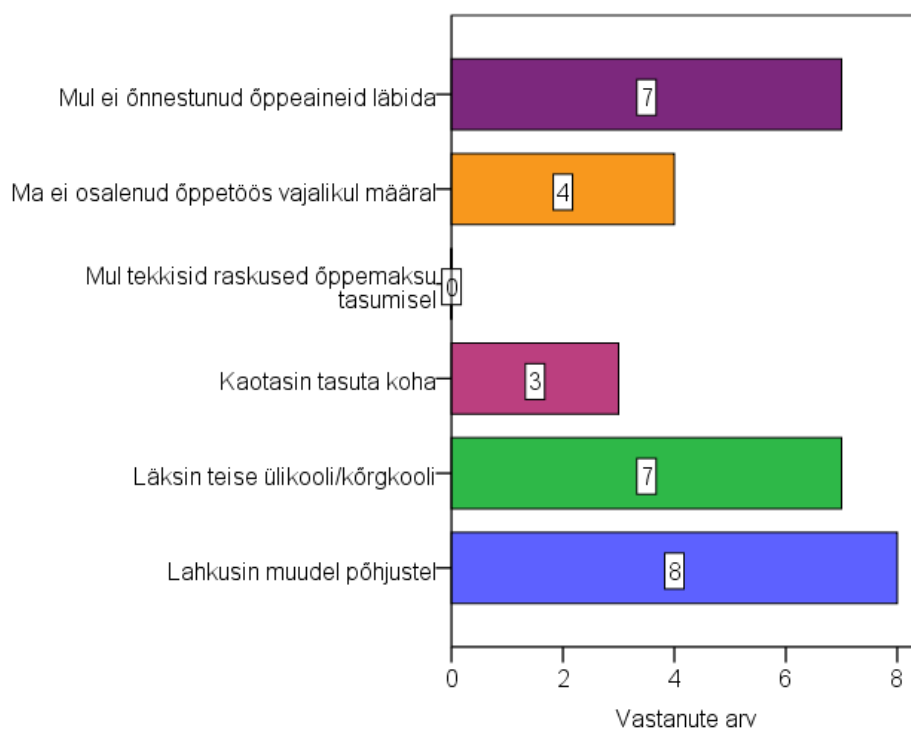
Joonis 10. Õpingute katkestamise põhjused Majandusteaduskonnas.

3.1.1.6 Matemaatika-loodusteaduskond

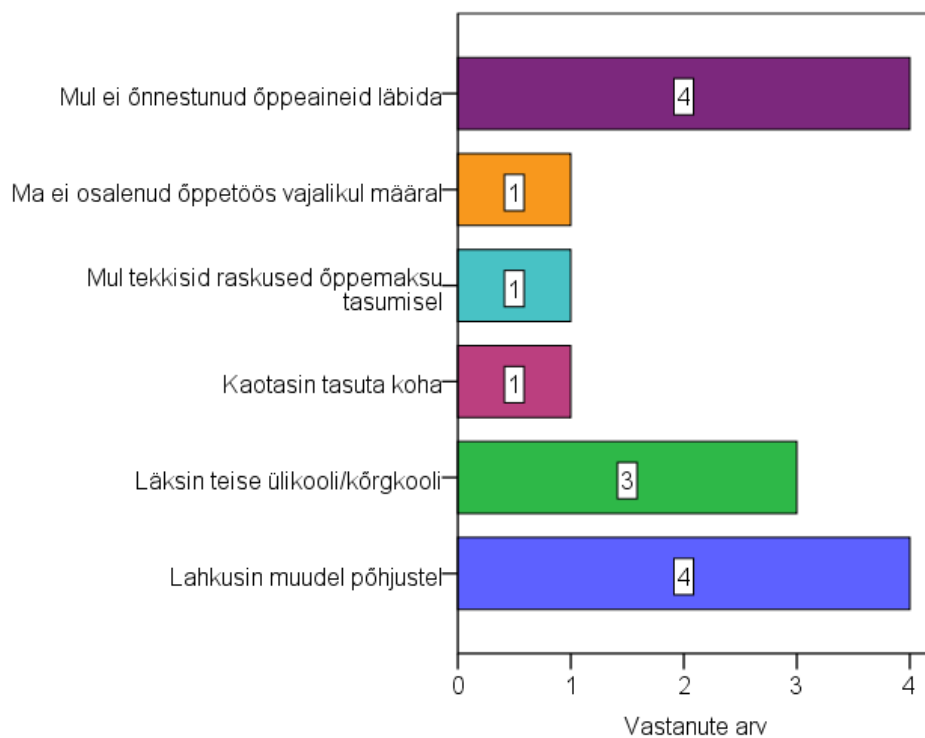
Joonis 11. Õpingute katkestamise põhjused Matemaatika-loodusteaduskonnas.

3.1.1.7 Mehaanikateaduskond

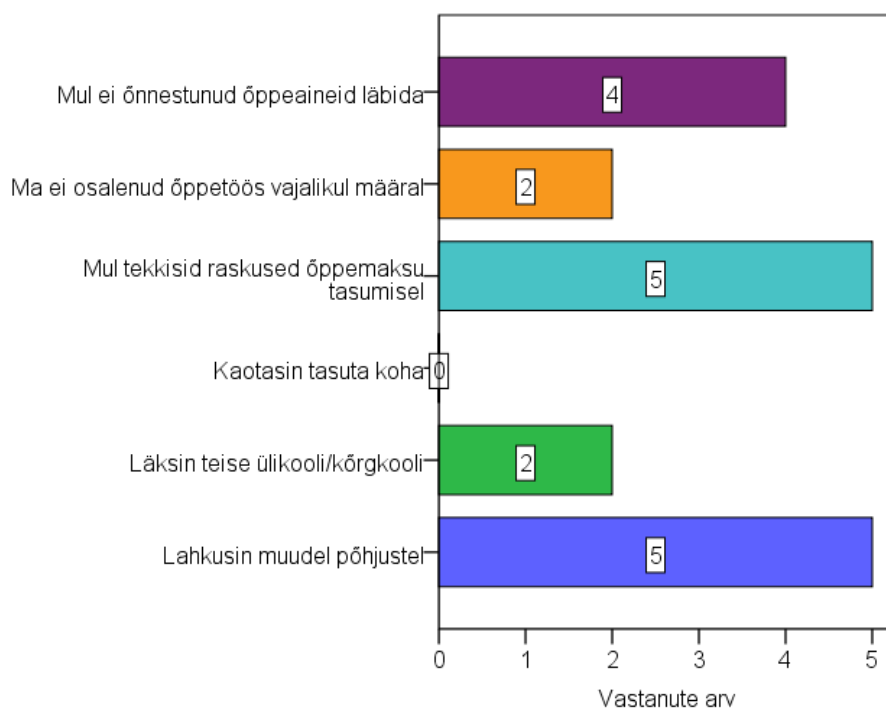
Joonis 12. Õpingute katkestamise põhjused Mehaanikateaduskonnas.

3.1.1.8 Kuressaare kolledž

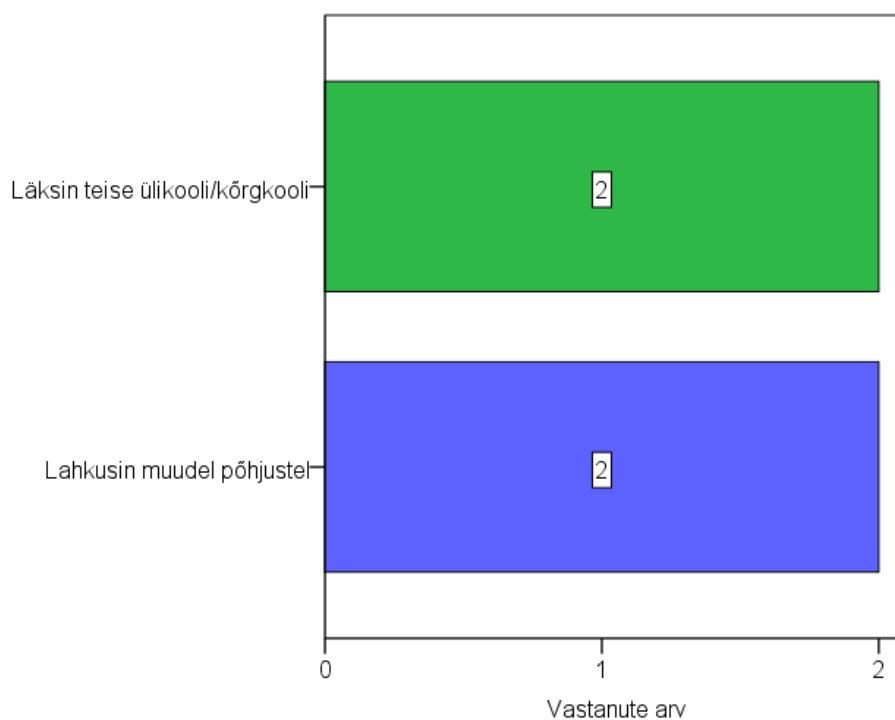
Joonis 13. Õpingute katkestamise põhjused Kuressaare kolledžis.

3.1.1.9 Tallinna kolledž

Joonis 14. Õpingute katkestamise põhjused Tallinna kolledžis.

3.1.1.10 Tartu kolledž

Joonis 15. Õpingute katkestamise põhjused Tartu kolledžis.

3.1.2 Õpingute katkestamise põhjuste tagamaad

3.1.2.1 PROBLEEMID ÕPPEAINETE LÄBIMISEGA – mis raskusi valmistas?

I Õppeainete sisu puudutavad tegurid

- Raskused ainetest arusaamisel (23)
 - analüütiline matemaatika, füüsika, majandusained, programmeerimine, inglisekeelsed materjalid
- Õppeainete liiga suur koormus, sh ebaühtlane jaotumine (7)
- Teooria ja praktika nõrk sidusus (7)

II Ajanappus, ülekoormatus

- Suur töökoormus (18)
- Stressirikas õpingute, töö- ja pereelu kombineerimine (4)
- Aktiivne spordiga tegelemine (2)

III Õppetöö korraldus ja läbiviimine

- Õppejõudude jäikus ja erapoolik suhtumine (6)
- Kurnavad loenguajad (6)

IV Enesejuhtimine

- Laiskus (7)
- Nõrk ajaplaneerimine (2)

V Eriala sobimatus, huvipuudus

- Ained ei seostunud valitud erialaga, ei pakkunud huvi (5)
- Vale erialavalik (3)

Mis oleks aidanud õpingutes edeneda?

- Iseenda suurem motiveerimine, huvi ainete vastu, aja parem planeerimine, keskendumine õppimisele (12)
- Rohkem praktilist seostamist (10)
- Õppejõudude ja tugipersonali paindlikum ja humaansem suhtumine (6)
- E-õpe, kaasaegsed õppevahendid (NB! Hea näide Vello Kuke õppetöö ülesehitus) (5)
- Tugevam ettevalmistus (4)
- Õigeaegne korraldusliku info jagamine (4)
- Sobivamad loengute ajad - ka nädalavahetusel, päevasel ajal (3)
- Inglisekeelsete õppematerjalide lahtiseletamine (3)
- Inspeerivad ja sisulisele huviga õpingukaaslased vs (2)
- Õigem erialavalik koolitee alguses (2)

3.1.2.2 EBAPIISAV OSALEMINE ÕPPETÖÖS – mis osutus takistuseks?

I Õppetööväliline koormus

- Töoga seotud koormus (34)

- Tunniplaani ajaline sobimatus, logistilised probleemid (7)
- Muu õppetöövälise tegevuse (4)
- Pereelu (5)

II Õppetöö sisuga seotud tegurid

- Huvipuudus ainete/eriala vastu (12)
- Õppetöö keerukus (3)

III Iseendast lähtuvad asjaolud

- Laiskus (6)
- Terviseprobleemid (3)

Mis juhuks oleks osalemine õppetöös olnud aktiivsem?

- Rohkem aega, sobivam töögraafiku ja tunniplaani klappimine (17)
 - Nt kontsentreeritud ajagraafik kindlatel õhtupoolikutel või nädalavahetustel
- Huvitavam, praktilisem, kaasavam õppetöö (13)
- Loengute salvestused-ülekanded, e-õpe (8)
- Suurem huvi eriala ja ainete vastu (6)
- Rahamurede puudumine, stipendium (3)

3.1.2.3 MAKSERASKUSED – mis nendeni viis?

I Üleüldine keeruline majanduslik olukord

- Mitmed rahalised kohustused (9)
- Perekonnapoolse rahalise toe puudumine (3)
- Sissetulekute vähenemine, töö kaotamine (3)
- Kooli kaugus kodust, sõidu- ja elamiskulud (3)

II Perekondlikud tegurid, sh lapse sünd (4)

III Jäik õppemaksu tasumise süsteem, ebaselge kord (3)

IV Õppelaenuga seotud tegurid

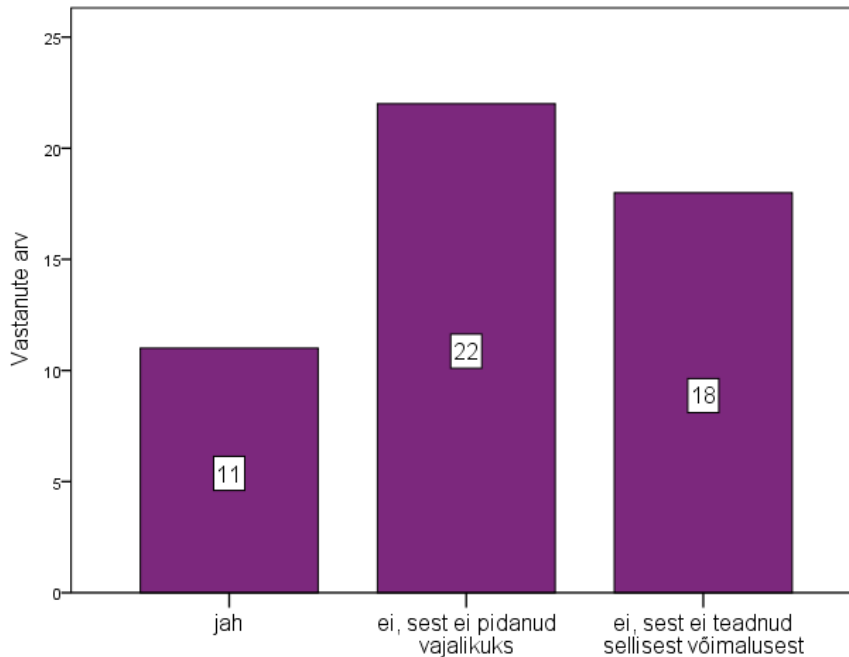
- Õppelaenu ebapiisavus (2)
- Ootamatud takistused õppelaenu saamisel (1)

Mis oleks aidanud makseraskustest üle saada?

- Stabiilne hästitasustatud töökoht (5)
- Paindlikum ja selgem õppemaksu tasumise süsteem (nt igakuised maksed), toetused (4)
- Rahasüst perekonnalt, laen (4)
- RE koha saamine (2)
- Väljaspool Eestit õppimine-töötamine (2)
- Aktiivsem suhtlus kooliga (1)
- Osakoormusel õppimisel ainepunktide miinimumi kaotamine (1)

Konsulterimine TTÜ-poolsete nõustajatega õppemaksu tasumisega seotud probleemide korral

Järgnevalt jooniselt on näha, et enamik vastanutest ei konsulteerinud nõustajaga, sest ei pidanud seda vajalikuks. Samas oli arvestatav hulk neid, kes ei olnud võimalusest teadlikud. Viiesik vastanutest siiski märkis, et pidas TTÜ poolse konsultandiga nõu.

Joonis 16. Konsulterimine TTÜ-poolse nõustajaga õppemaksu tasumisega seotud probleemide korral.

3.1.2.4 RIIGIELARVELISE KOHA KAOTUS - mis selleni viis?

I Õppekava mittetäitmine nõutud mahus, sh lõputöö venima jäämine ja huvipuudus (12)

II Suur töökoormus kooliväliselt (4)

III Nominaalaja lõppemine (1)

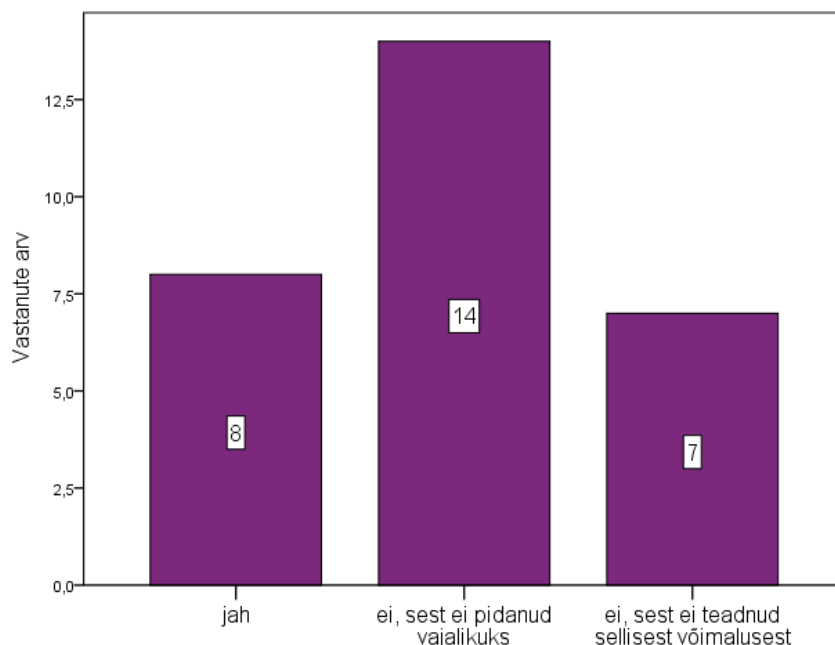
IV Lapseootele jäämine (1)

Mis oleks aidanud tasuta kohal püsida?

- Õppekava õigeaegne täitmine, võlgnevustest hoidumine (4)
- Kõrgem motivatsioon pingutada, pühendumine (3)
- Paindlikum punktarvestus sportlastele (2)

Konsulteerimine TTÜ-poolsete nõustajatega riigieelarvelise koha kaotuse teemas

Järgnevalt jooniselt on näha, et enamik vastanutest ei konsulteerinud nõustajaga, sest ei pidanud seda vajalikuks. Samas oli arvestatav hulk neid, kes ei olnud võimalusest teadlikud, nagu ka neid, kes siiski nõu pidasid.

Joonis 17. Konsulteerimine TTÜ-poolse nõustajaga riigieelarvelise koha kaotamise korral.

3.1.2.5 KOOLIVAHETUS - mis rääkis selle kasuks?

I Sobivam õppelava, sisukam-praktilisem õpe (26)

II Väärtuslik kogemus välisülikoolis (11)

- sh parem toetuste süsteem, normaalne äraelamisvõimalus

III Parem asukoht (6)

IV Tasuta koht (4)

V Soodsamad/paindlikumad maksmistingimused (3)

VI Kaugõppe võimalus (2)

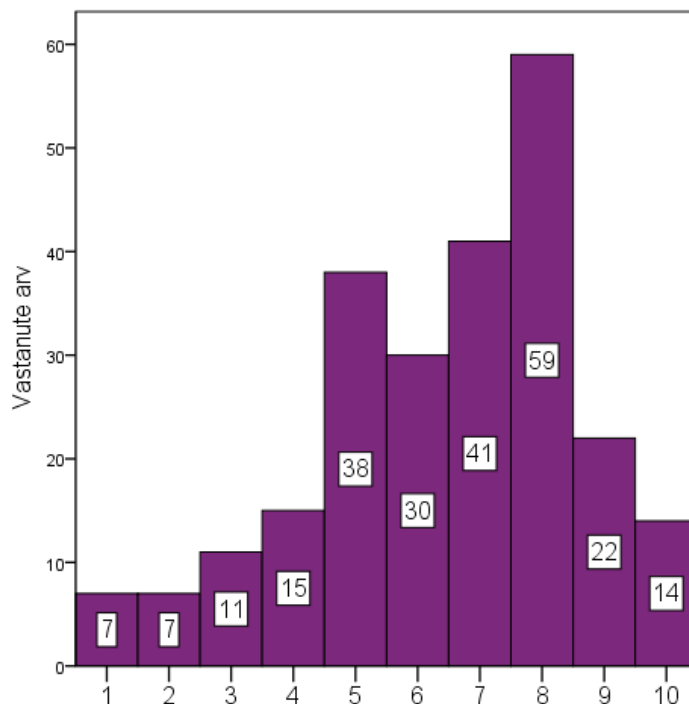
Mis juhul oleks tulnud kõne alla TTÜs jätkamine?

- Kvaliteetsema, sisukama, huvitavama õppe korral (11)
- Alternatiivi (st teine kool) puudumisel (8)
- Paindlikumatel maksetingimustel või tasuta õppe korral (7)

- Sobiva eriala (matemaatika, meditsiin) olemasolul (6)
- Kaugõppe võimaluse korral (2)

3.2 Rahulolu õpingutega TTÜs

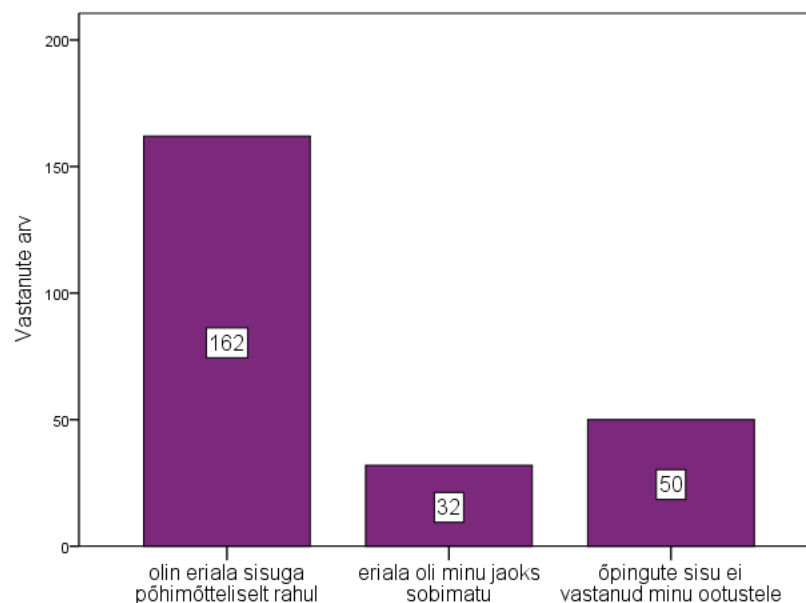
Palusime vastajatel hinnata 10-punkti skaalal, kui võrd rahule nad TTÜs õpitud ajaga jäid. Keskmine rahulolunäitaja $M = 6,48$ ($SD = 2,16$). Järgnevalt jooniselt on näha, et kõige rohkem oli vastanute seas neid, kes hindasid hinnetega 7 ja 8.

Joonis 18. Üldine rahulolu 10-punkti skaalal.

Küsisime täpsemalt ka **õpingute sisu puudutava rahulolu kohta**. Enamik vastanutest (66,4%) leidis, et jäi eriala sisuga põhimõtteliselt rahule. Viiesandik (20,5%) leidis, et õpingute sisu ei vastanud ootustele ning kolmas osa vastanutest (13,1%) pidas eriala enda jaoks sobimatuks.

Järgneval jooniselt on toodud eriala sisule antud hinnangute arvuline jaotus.

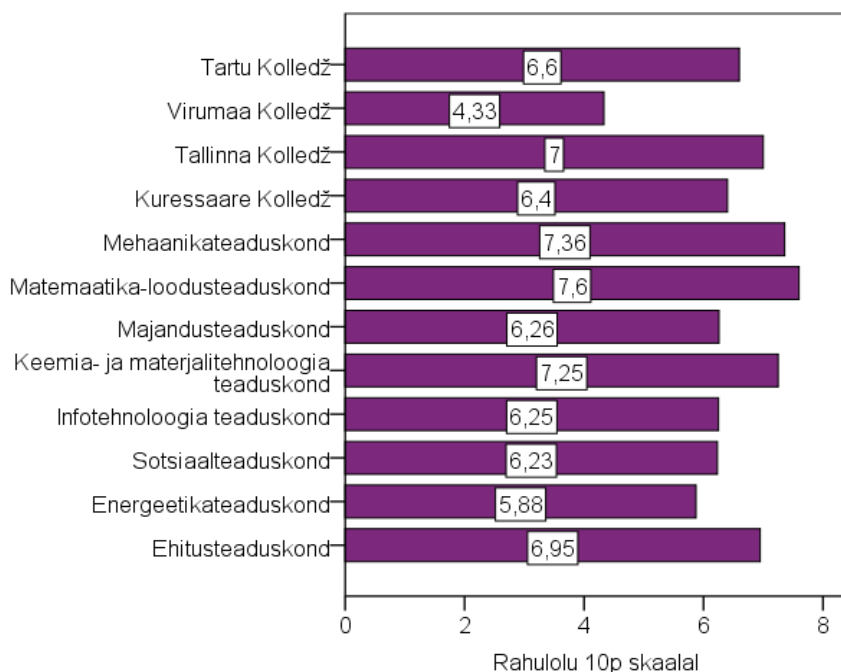

Joonis 19. Rahulolu valitud eriala sisuga.

Positiivsena rõhutati välja eelkõige meeldivat keskkonda ja kooli atmosfääri, samuti rakenduslike teadmiste saamist, võimalust valida meelepäraseid vabaaineid ning suurepärasid õppetöövälise ajaveetmise võimalusi.

Negatiivsena toodi välja vähene praktiline/loomingulist õpe, kuiv-teoreetiline kursuste läbiviimine, aegunud õppekavad ja it-kompetentsi puudulikkus vastava eriala õppejõudude seas.

3.2.1 Õpingutega rahulolu teaduskondades/kolledžite lõikes

Joonis 19. Õpingutega rahulolu teaduskondade/kolledžite lõikes.

Järgnevalt toome välja selgitused rahuloluhinnangutele **teaduskondade lõikes** nii positiivsete kui kriitiliste aspektide lõikes.

3.2.1.1 Ehitusteaduskond

- + Toetavad kaasüliõpilased ja ülikooli inimesed (2)
- + Laiapõhjalised teadmised, silmaringi laiendavad loengud (3)
- Nõrk erialane ettevalmistus (2)
- Kohati paindumatu/üleolev suhtumine õppejõudude ja tugipersonali poolt (2)

3.2.1.2 Energeetikateaduskond

- + Meeldiv õpikeskkond
- Kohati keeruline õpetamisstiil, suur õppemaht

3.2.1.3 Sotsiaalteaduskond

- + Pädevad ja mõistvad õppejõud (nt Liina Randmann, Agu Uudelepp) (5)
- + Tudengisõbralikkus nii õppetöö kui selle väise korralduse mõttes (nt Piret Kähr) (3)
- Õppeainete kõikumise tase, sh õppekava sisu (5)
- Nõrk korralduslik pool, infoliikumine (3)

3.2.1.4 Infotehnoloogia teaduskond

- + Sümpaatsed ja mõistvad õppejõud (4)
- + Enamik aineid huvipakkuvad (4)
- + Akadeemiline keskkond ja atmosfäär (3)
- Keerulised ained (4)
- Mitmel juhul liiga teoreetiline õpe, vajakajäämine õppejõudude praktilisest kompetentsist, uuenduslikust teabest (7)

3.2.1.5 Keemia- ja materjalitehnoloogia teaduskond

- + Väga meeldiv õhkkond (2)
- + Tasemel õppejõud (2)
- + Huvitavad ained (2)
- Vähe vahetuid loenguid
- Palju spetsiifilist päheõppimist

3.2.1.6 Majandusteaduskond

- + Professionaalsed õppejõud, huvitava ülesehitusega praktilised loengud (7)
- + Hea õhkkond ja tingimused (5)
- Aineti ebaühtlane tase, sh kohati vanamoeliselt teoreetiline õpe (9)
- Aegunud õppekavad (3)
- Kehv infoliikumine (2)

3.2.1.7 Matemaatika-loodusteaduskond

- + väga huvitav ja arendav aeg (1)
- igavad loengud (2)

+ meeldiv keskkond ja inimesed (2)

- korralduslik organiseerimatus

3.2.1.8 Mehaanikateaduskond

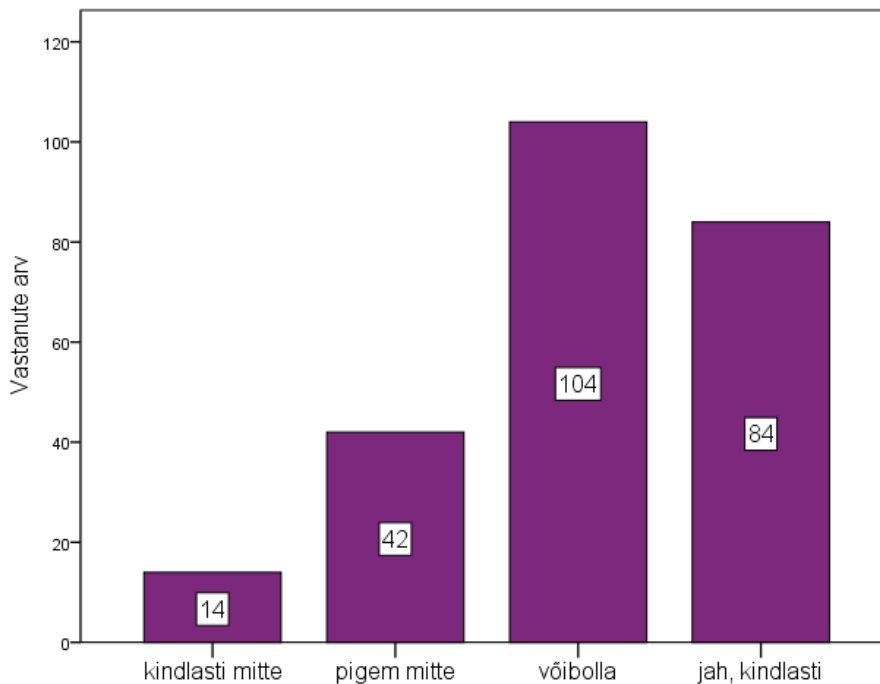
+ suurepärase keskkond ja inimesed - nii õppejõud kui kaastudengid (3)
+ sobiv õppekorraldus (1)

- vähe praktilist õpet, palju teooriat (2)

3.3 Plaanid seoses õpingute jätkamisega TTÜs

Palusime vastajatel hinnata 4-punktilisel skaalal (1 - „kindlasti mitte“ kuni 4 - „jah, kindlasti“), milline on nende prognoos TTÜs õpingutega jätkata. Keskmine tulemus $M = 3,06$ ($SD = 0,86$).

Järgnevalt jooniselt, mis annab vastuste jagunemisest üksikasjalikuma pildi, on näha, et enamikul vastanutest (77%) on kavatsus õpingutega TTÜs jätkata, neist 34,4% on oma plaanis täiesti kindlad.

Joonis 20. Kavatsus õpinguid TTÜs edaspidi jätkata.

Enamik vastanutest, kes plaanivad TTÜs õpinguid jätkata (või on seda juba peatselt tegemas), töid selgitavalt välja magistritöö kaitsmise vajaduse. Teise jätkata soovijate grupi moodustasid vastajad, kellel on hetkel rahaliselt keeruline olukord, kuid tuleviku vaates soovivad valitud tee lõpuni käia.

Suur osa vastajatest, kes ei kavatse TTÜs õpingutega jätkata, peavad plaani minna õppima kas Tartusse või mõnda välisülikooli.

LÜHIKOKKUVÕTE

Kokkuvõtlikult võib öelda, et TTÜs on õpingute katkestamise valdavaks taustateguriks suur õppetööväline koormus – ressursi jagamine õppimise, töö ja pereelu vahel. Teise läbiva asjaoluna ilmnes rahulolematust õppetöö sisuga. Nimelt oodatakse nii õppekavadelt kui kursusi läbiviivatelt õppejõududelt enam praktilist väärtust. Samuti tõid küsitluses osalenud välja, et katkestamise taga seisab sageli ka huvipuudusest ja vajakajäämine ajaplaneerimisoskuses.
